

Motion till riksdagen 2016/17:3082

av **Kerstin Lundgren m.fl. (C)**

Bistånd för hållbar utveckling

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en parlamentarisk översyn av Sveriges politik för global utveckling för att uppgradera det svenska biståndspolitiska ramverket i överensstämmelse med Agenda 2030 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndet ska bidra till en mer långsiktigt hållbar och inkluderande fattigdomsbekämpning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska stå upp för enprocentsmålet i biståndet samt att mer resurser utöver detta bör ges till klimatåtgärder och klimatanpassning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ökat fokus på de fattigaste länderna och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen öka fokus på hållbara humanitära insatser för att lindra, förebygga och återuppbygga efter konflikter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i fördelningen av biståndet säkra kvinnors rätt till fullföljd utbildning och SRHR och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bistånd för att stärka jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stödet till demokrati, jämställdhet och klimat och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste verka i FN:s säkerhetsråd för att rationalisera FN-organen, förbättra effektiviteten i humanitära samt fredsbyggande insatser och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

2015 var ett viktigt år för världssamfundet och ett avgörande år för biståndet och klimatet. Överenskommelsen om nya mål för att på ett mer hållbart och inkluderande sätt utrota fattigdomen följdes av ett nytt bindande klimatavtal som slöts i Paris. Ett internationellt bindande klimatavtal är viktigt för att möta och hantera klimatförändringarna som hotar stora delar av jorden. Det är nödvändigt att dessa överenskommelser nu går från ord till handling och ratificeras skyndsamt.

En agenda för hållbar global utveckling

När millenniemålen gick ut i slutet av 2015 ersattes de av Agenda 2030. För första gången finns en global överenskommelse om de 17 mål som världen ska fokusera på. De ligger till grund för världens samlade insatser. Det nya är att alla länder nu omfattas och har sitt eget ansvar för att nå målen. Det påverkar i grunden förutsättningarna för Politiken för global utveckling – PGU.

För Centerpartiet har det varit viktigt att de nya utvecklingsmålen prioriterar att utrota fattigdom, stärka jämställdhet, bidra till en hållbar tillväxt samt begränsa klimatpåverkan och dess effekter. Sverige ska stå upp för målet om 1 % av BNI i bistånd även enligt den nya beräkningsmetoden på sikt. Därutöver vill Centerpartiet nu tillskjuta medel för särskilda klimatinsatser i Gröna fonden. En viktig målbild måste samtidigt vara att bistånds- och utvecklingspolitiken siktar till att göra områden och länder biståndsberoende efter 2030.

En parlamentarisk översyn av PGU

”Sveriges politik för global utveckling” (PGU) har varit en grundsten i svensk utvecklingspolitik. PGU klubbades igenom av Sveriges riksdag 2003 med stöd från alla partier. Över blockgränserna enades partierna om en gemensam hållning för att ge långsiktighet i utvecklingspolitiken.

Den 13 mars 2014 beslutade alliansregeringen om en biståndspolitisk plattform, med ambitionen att stärka styrningen av det svenska biståndet och öka fokuset på resultat. I den biståndspolitiska plattformen slog alliansregeringen fast vad det svenska biståndet ska åstadkomma för människor som lever i fattigdom och förtryck. Plattformen överlämnades till riksdagen i form av en skrivelse. Den rödgröna regeringen deklarerade då i statsministerns regeringsförklaring att man avsåg att ta fram en ny biståndspolitisk plattform som senare utkristalliserades i form av ett nytt policyramverk. Samtidigt redovisades en skrivelse till riksdagen om nystart för PGU i form av en exempelsamling. Detta visar tydligt på behovet av att ta ett större omtag och istället utveckla en politik för hållbar global utveckling drygt tio år efter antagandet av PGU.

Det bör lämpligen ske genom en ny parlamentarisk översyn för att uppgradera det svenska ramverket i överensstämmelse med Agenda 2030. Risken är annars överhängande att kortsiktigheten blir ledstjärna för svenskt bistånd.

Bistånd för långsiktigt hållbar fattigdomsbekämpning

Centerpartiet ser det som viktigt att det svenska biståndet upprätthåller ett tydligt fokus och tar fasta på att både uppnå ett mervärde och resultat. För att hållbart kunna utrota fattigdomen måste ett ökat fokus ges till de minst utvecklade länderna. Att stärka demokratin och jämställdheten samt öka respekten för mänskliga rättigheter ska vägleda det svenska biståndet. Svenskt bistånd bör fortsätta stödja de som kämpar för frihet och mänskliga rättigheter och stärka yttrandefriheten samt förbättra möjligheterna för fattiga människor att dra nytta av ekonomisk tillväxt genom förbättrad tillgång till utbildning, hälsovård och fler jobb. Genom ett stärkt fokus på de humanitära insatserna ska Sverige vid kriser, krig och katastrofer fortsätta att rädda liv och lindra nöd. Det är viktigt att det sker på ett sätt som är hållbart och som både förebygger och bygger upp efter konflikter, krig och kriser. Syrien och Libyen är exempel på länder där vi gjort insatser och där det behövs en återuppbyggnad när konflikterna avstannat.

För Centerpartiet är det därtill särskilt angeläget att biståndet ska bidra till en förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och till ett hållbart nyttjande av naturresurser. Många av världens fattiga bor på landsbygden, där de flesta är beroende av lantbruket för sin överlevnad. Vi ser ett modernare och effektivare lantbruk samt tillgång till rent vatten och energi som viktiga delar i arbetet för att utrota hunger och nå ökad jämställdhet samt för en mer långsiktigt hållbar och inkluderande fattigdomsbekämpning i utvecklingsländerna.

Inom ramen för biståndet till länder i Afrika måste ett större fokus läggas på livsmedelsproduktionen. I dagsläget är biståndet mer inriktat på andra i sig viktiga områden samtidigt som behovet av ökad livsmedelsproduktion är uppenbart. Biståndet bör därför i ökad utsträckning riktas till åtgärder som stärker jordbrukarna och livsmedelsproduktionen. Det är hög tid att vända utvecklingen från minskat till ökat bistånd för att säkra tillgången till livsmedel, även vid klimatförändringar på den afrikanska kontinenten.

Bistånd med jämställdhetsperspektiv

Fattigdom ser olika ut beroende på om du är kvinna eller man. Rätten till god utbildning måste gälla alla. Det är viktigt att särskilt stärka flickornas möjligheter att kunna fullfölja en grundläggande utbildning. Här krävs tydliga insatser för att minska de tidiga avbrott som idag är alltför vanliga. Särskilda satsningar på svenska mervärden som SRHR och HBTQ är självklart viktiga för att säkerställa att mänskliga rättigheter är rättigheter för alla.

När det kommer till jordbruket är det ofta kvinnor som står för matproduktionen, men sällan är det kvinnorna som äger marken de brukar. Centerpartiet vill stärka kvinnors möjlighet till en tryggad livsmedelsförsörjning och ekonomisk utveckling samt deras rätt till självbestämmande, ägande och nyttjande av jordbruksmark. För att nå ökad jämställdhet är detta en viktig del att ta hänsyn till och arbeta mer med.

Additionella medel för klimatåtgärder och klimatanpassning

Biståndet är ett medel i arbetet för en rättvis och hållbar global utveckling. Sedan länge har Sverige varit en viktig aktör och bidragsgivare i fråga om internationellt arbete för fattigdomsbekämpning och bättre miljö genom bland annat klimatbistånd.

Det är omöjligt att bygga välstånd och tillväxt i fattiga länder om man inte samtidigt gör insatser för att kunna anpassa samhällen till ett förändrat klimat och samtidigt motverka klimatförändringarna. Den rika delen av världen har ett särskilt ansvar för att driva denna utveckling framåt. Centerpartiets inriktning i biståndspolitik tar tydligt avstamp i att Sverige övertygande ska kunna visa att båda aspekterna – fattigdomsbekämpning och åtgärder mot klimatförändringarna – måste gå hand i hand.

Insatser för att stödja anpassning till klimatförändringarna kan innebära åtgärder som syftar till att minska människors sårbarhet, exempelvis investeringar i hälsa, sanitet, fungerande ekosystem, uthålligt jordbruk och tillgång till vatten, liksom projekt för att ta fram avancerade väderprognoser.

För Centerpartiets del är det självklart att många av satsningarna ska ske i Afrika, som är den kontinent i världen som sannolikt drabbas hårdast av klimatförändringarna. Centerpartiet ser därför att Sverige ska stå upp för enprocentsmålet i biståndet samt att mer resurser utöver detta ges till klimatåtgärder och klimatanpassning.

Ökat fokus på humanitär hjälp i biståndet

Krig och konflikter i Syrien men också i andra länder har drivit rekordmånga människor på flykt. Det har för Sveriges del medfört att biståndsbudgeten kommit att bekosta stora delar av Sveriges flyktingmottagande. Upp till 30 % av biståndsbudgeten skulle kunna komma att användas för detta ändamål, och en kraftig åtstramning gjordes därför i det planerade biståndet för 2016. Till följd av bl.a. de kraftiga åtstramningarna i regeringens migrationspolitik minskar nu antalet flyktingar som kommer till Sverige kraftigt.

Regeringen aviserar att ca 6,4 miljarder kronor som planerades att gå till flyktingkostnader nu kan återföras till biståndsbudgeten. Regeringen valde att inte omprioritera insatser och ansåg att indragningarna kunde göras i form av förskjutningar i utlovat bistånd. Det riskerar nu att leda till att ökade insatser för humanitärt bistånd försvåras. Regeringen bör istället för att enbart återföra anslag tydligt prioritera och fokusera biståndet i denna del. Här kan då ökade humanitära behov ges en hållbar finansiering, t ex medel till UNHCR. Sverige bör samtidigt som ledamot i FN:s säkerhetsråd aktivt verka för att rationalisera FN:s strukturer i syfte att minska överlappningar och underlätta ett samlat uppträdande i fält. Det gäller inte att enbart lägga till nya organ utan även att kunna avveckla andra för ökad effektiv och minskad suboptimering. Med ökade behov när det gäller både fredsbyggande och humanitära insatser är det inte minst viktigt att säkerställa förmågan att leverera effektivt.

Kerstin Lundgren (C)

Daniel Bäckström (C)

Per-Ingvar Johnsson (C)

Staffan Danielsson (C)

Johan Hedin (C)

Ola Johansson (C)

Anders Åkesson (C)